
Tussentaal

Marijke Spanjersberg

Margaret
Wheatley

*We cannot hope to
influence any situation
without respect for the
complex network of
people who contribute
to our organizations*

In vogelvlucht
door de
cultuurgeschiedenis
van onze in-mensen-taal

- Charles Taylor:
Bronnen van het Zelf

De draaischijf van Plato (427 – 347)

*“Wij moeten ons wenden
naar het goede buiten ons zelf”*

Augustinus (354 - 430):
naar binnen en naar boven

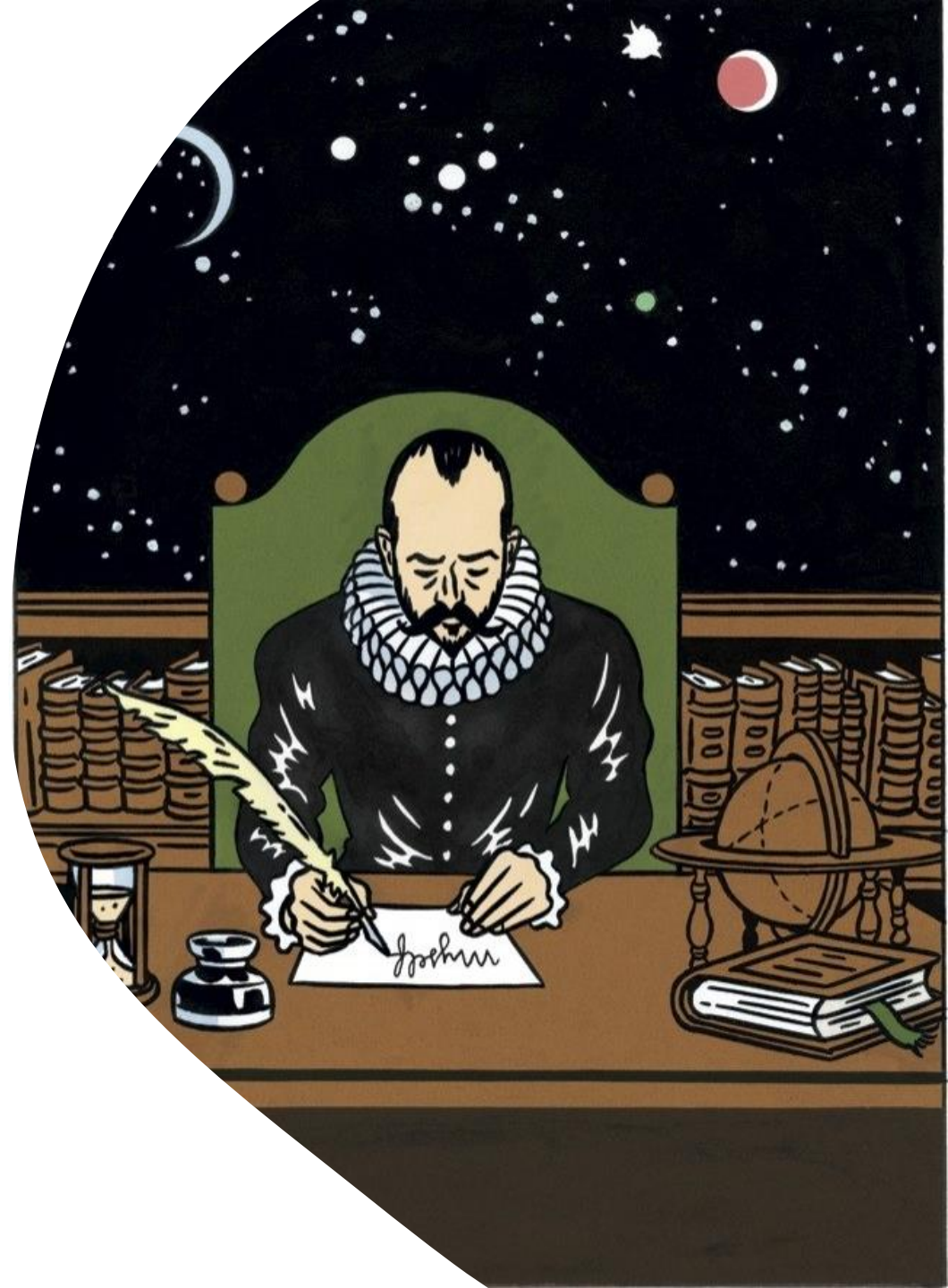
*“Ga niet naar buiten,
keer tot uzelf in.*

*De waarheid verblijft
in de innerlijke mens”*

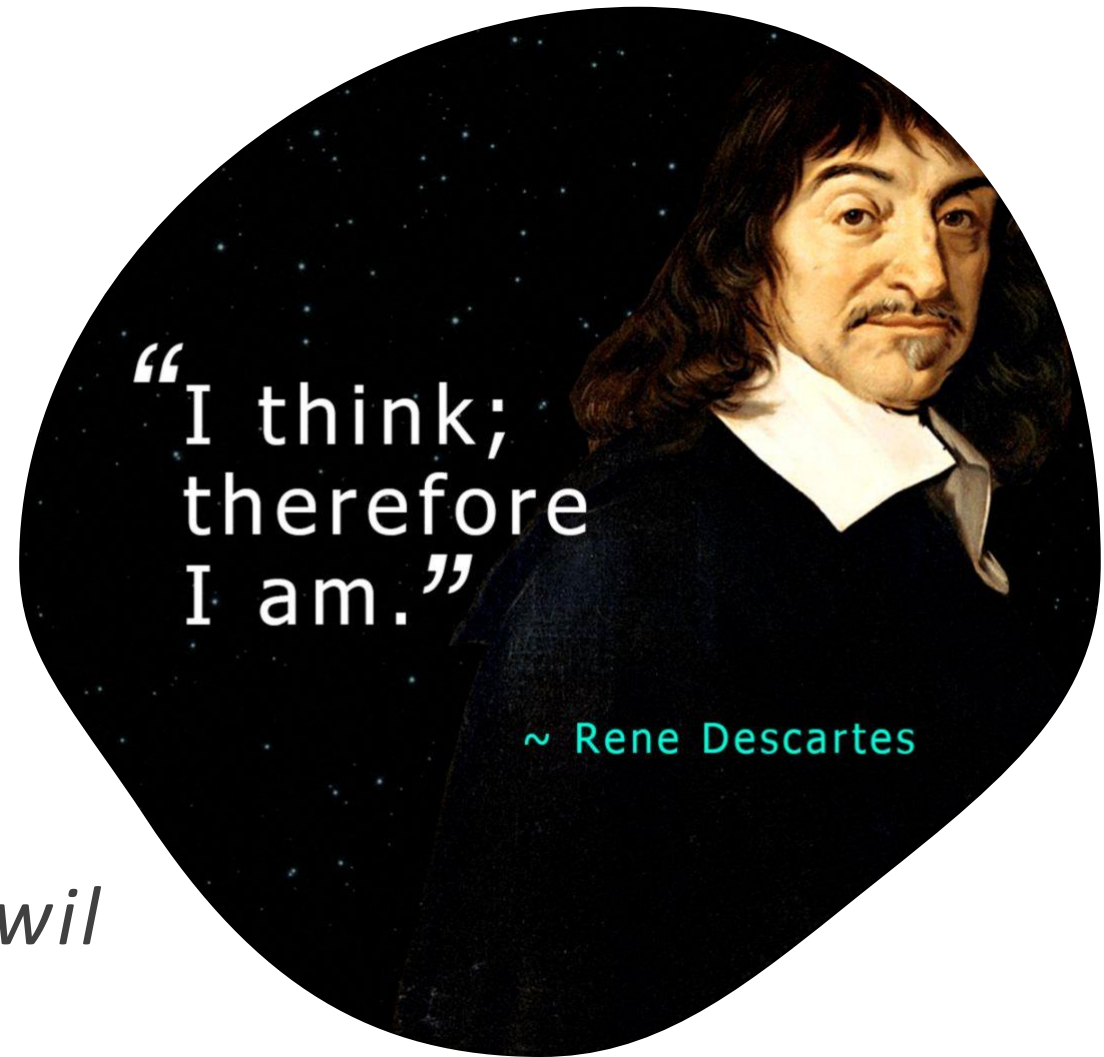

Michel de Montaigne
(1533 – 1592):
mijn eigen unieke zelf

“Wij weten niet zomaar wie wij zijn ...”

Descartes (1596 – 1650):
mijn autonoom
denkende geest

*“De mens beschikt over een vrije wil
om te denken en te zijn”*

John Locke (1632 – 1704):
werken aan jezelf

“Ik kan mijzelf veranderen”

De Romantiek

(Die Leiden des jungen

Werthers – Goethe 1744):

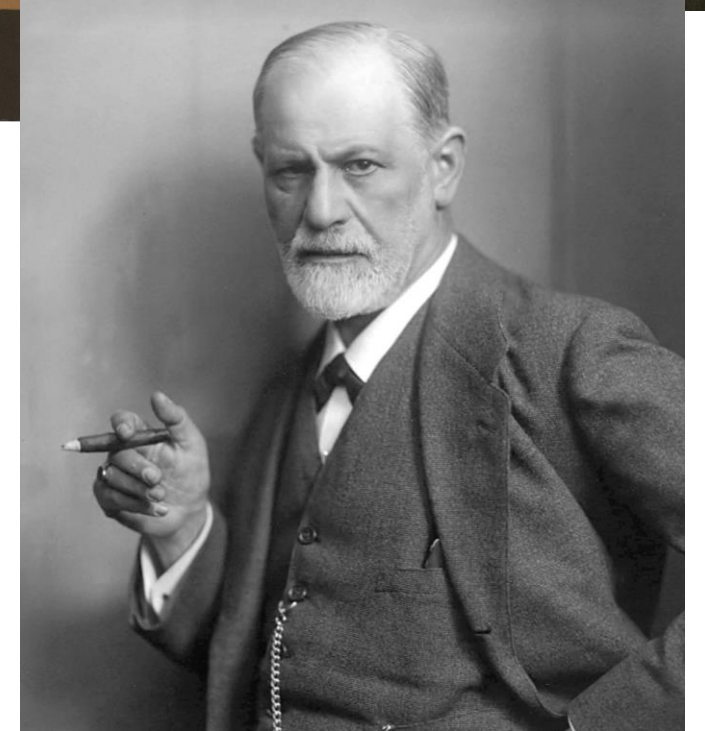
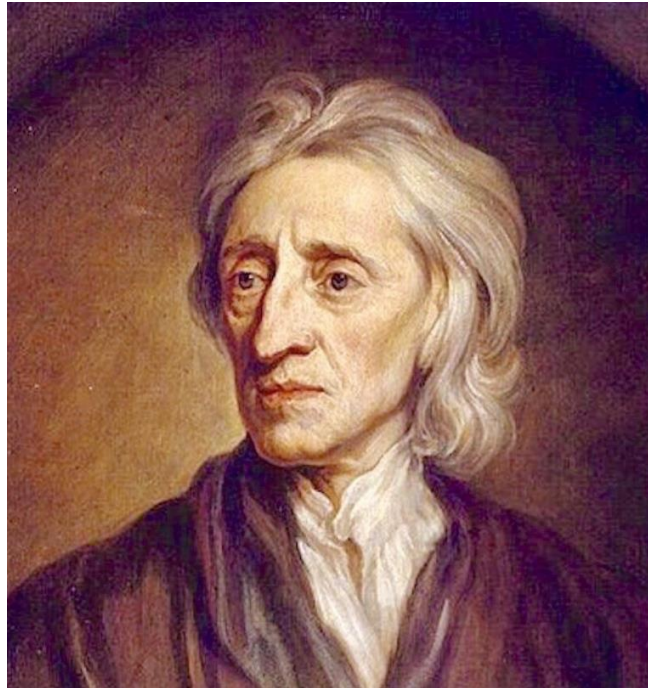
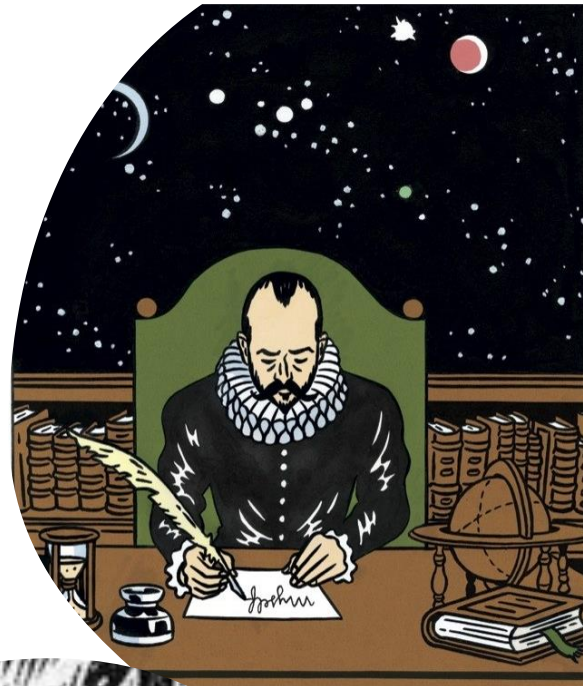
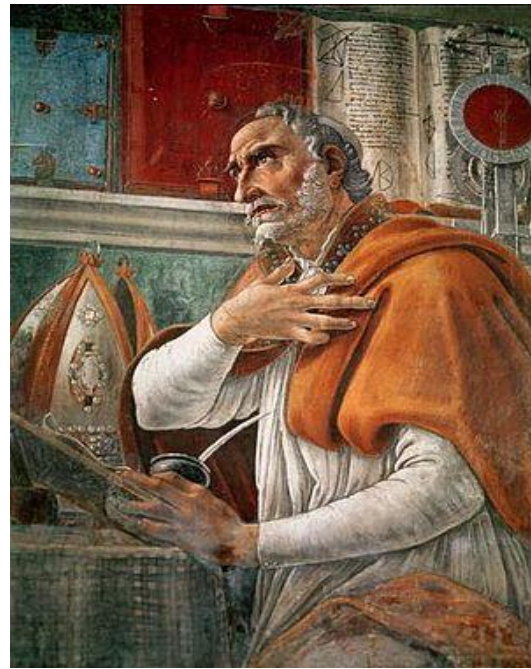
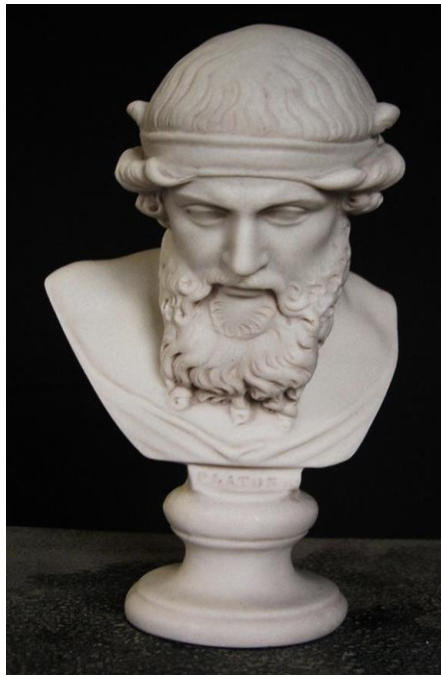
*De mens is een vat vol emoties
die getoond mogen worden*

Freud (1856 – 1939):
de ontdekking van
het onbewuste

*“Ons bewuste denken
is het topje van de ijsberg”*

“Ik ben ik”

Aan het idee van een innerlijk
zelf is 23 eeuwen gewerkt

*You have to
believe in yourself*

*That's the secret
of succes*

Onze taal trekt
nog steeds
verder naar
binnen

Afdelingshoofd

Ambitiemanager

Voorlichtingsbijeenkomst

Inspiratiesessie

Jaarplanoverleg

Drijfveerdialoog

Gezocht: enthousiaste loodgieter!

Optima College MAVO HAVO VWO: Word jezelf!

Het is onze uitdaging u te laten groeien in uw authenticiteit

De uitdagingen van deze tijd vragen veel van de
competenties

en karakters van de leiders van de toekomst

In-de-
ander-
kijken-
taal

“Zij zijn bang voor verandering”

“Ze zijn verslaafd geraakt aan het conflict”

“Hij doet nu wel mee,
maar hij is niet intrinsiek gemotiveerd”

In-de-ander- sturen-taal

We moeten ervoor zorgen dat mensen meer uitzichzelf ...

in beweging komen

gemotiveerd zijn

eigenaarschap tonen

hun eigen verantwoordelijkheid nemen

zelfreflectief zijn

open staan voor feedback

de visie omarmen

intrinsiek bijdragen aan het collectief

Beschikbaarheid Versterken in leiderschap

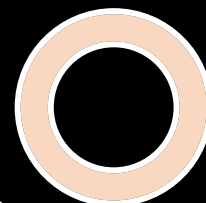

Beste Marijke,

Op datum X organiseren wij voor al onze leidinggevenden op Landgoed Y een inspiratiedag met als thema 'Versterken in leiderschap', met als subthema's:

- Begrijpen van medewerkers (diversiteit/generaties/loyaliteit).
- Helpen ontwikkelen van medewerkers (gespreksvaardigheden/zelfinzicht/openheid).
- Hoe ga je elke dag met plezier naar je werk (empoweren)?

We zijn op zoek naar sprekers die 2 x 50 minuten dezelfde workshop willen geven en we denken dat jij invulling zou kunnen geven aan het eerste thema 'begrijpen van medewerkers'. Ben je beschikbaar en zo ja tegen welke kosten?

Keerzijde van het psychologische paradigma in een organisatorische context

- Openheid en kwetsbaarheid als ideaal in een context van macht
- Individueel maken van relationele vraagstukken
- De vele 'moetens' op de schouders van het individu

Niet het probleem is het probleem,
de persoon is het probleem.

Die moet in en aan zichzelf werken
als oplossing van het probleem

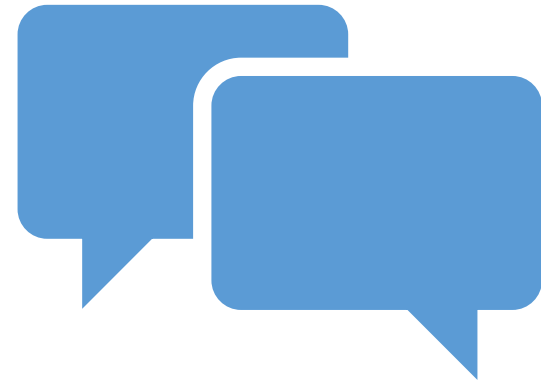
Hoe krijgen wij de wederkerigheid terug in de taal?

Spelen met woorden:

- Verschiltaal
- Externaliserende taal
- Woorden relationeel aankleden

Tussentaalse beeldtaal:

- Patroontaal
- Streepjestaal

Verschiltaal

Information is any difference which makes a difference (Bateson)

De collega's vinden haar onvoorspelbaar

De collega's kunnen elkaar beter begrijpen dan haar

De leidinggevende is een controlfreak, volgens de medewerkers

De leidinggevende controleert meer dan de medewerkers prettig vinden

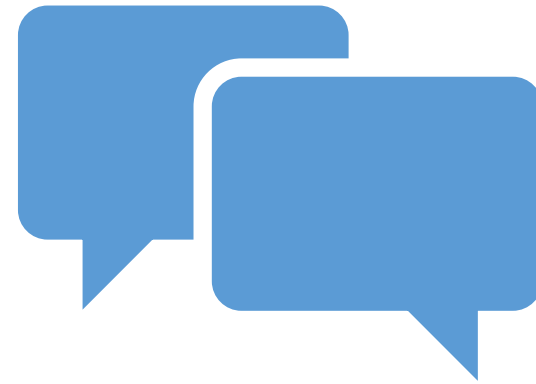
De coördinator is een Einzelgänger

De coördinator doet meer in zijn eentje dan andere coördinatoren

Hoe krijgen wij de wederkerigheid terug in de taal?

Spelen met woorden:

- Verschiltaal
- Externaliserende taal
- Woorden relationeel aankleden

*“Mensen vragen soms aan mij
of ik een klimaatdepressie heb”*

Renske de Greef

Externaliserende taal

‘Alles wat we via taal *in* mensen gelokaliseerd hebben, kunnen we er via taal ook weer uithalen”

Michael White

Externaliserende taal

Waarom maak je je zo druk?

Wat weigert de Boosheid te accepteren?

Waar zit je kwetsbaarheid?

Wat wil de Broosheid graag heel houden?

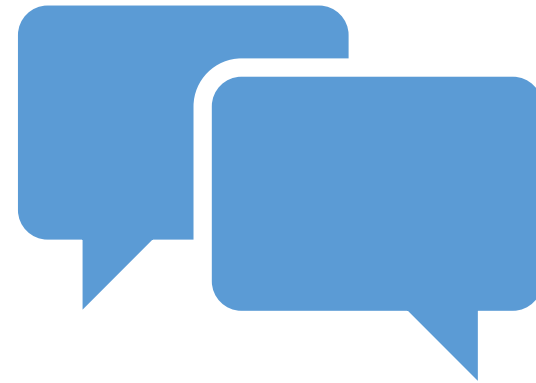
Waar worstel je mee?

Hoe nestelt de Twijfel zich tussen jou en de ander?

Hoe krijgen wij de wederkerigheid terug in de taal?

Spelen met woorden:

- Verschiltaal
- Externaliserende taal
- **Woorden relationeel aankleden**

Woorden relationeel aankleden:

Medewerker

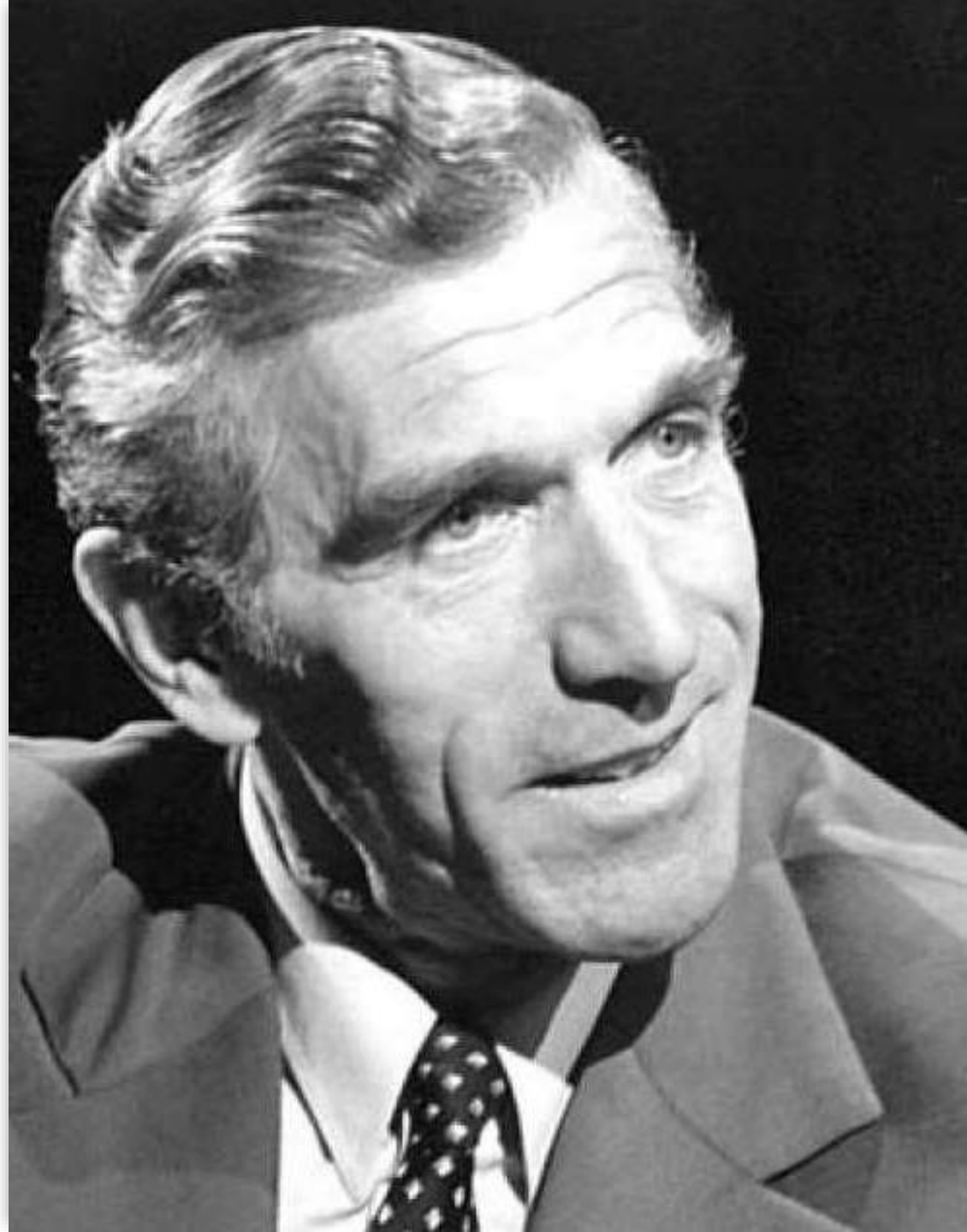
Pakketbezorger

Expert

Kartrekker

“Leiderschap is een steno-uitdrukking voor een bijzondere vorm van een voortdurende betrekking” (Watzlawick)

Veiligheid

Relationele verantwoordelijkheid

Wendbaarheid

Omzien, de ander zien

Zelfvertrouwen

Bereidheid risico's te nemen met/jegens elkaar

Zelfinzicht

De blik van de ander toelaten

Veerkracht

Sterk sociaal weefsel

Moed

Schouder aan schouder staan

Impact

Impact op wie?

Daadkracht

Resonantie

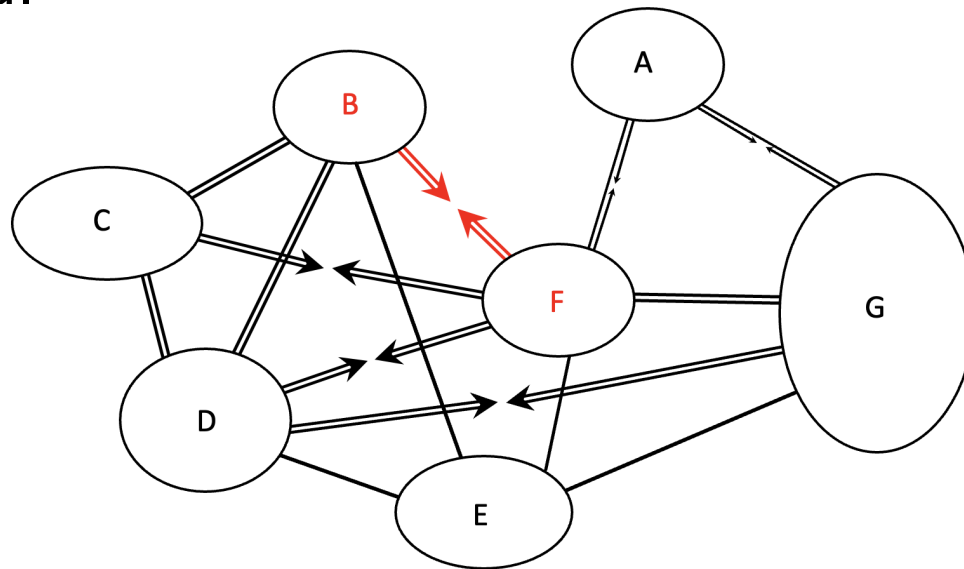
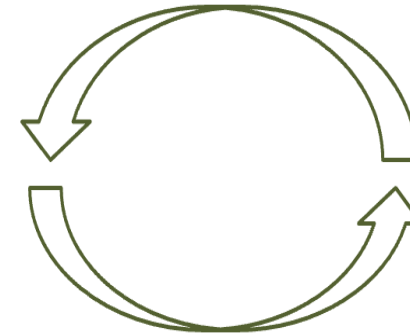
Je eigen schaduw kennen

Herstelgebaren maken

Hoe krijgen wij de wederkerigheid terug in de taal?

Visuele tussentaal:

- Patroontaal
- Streepjestaal

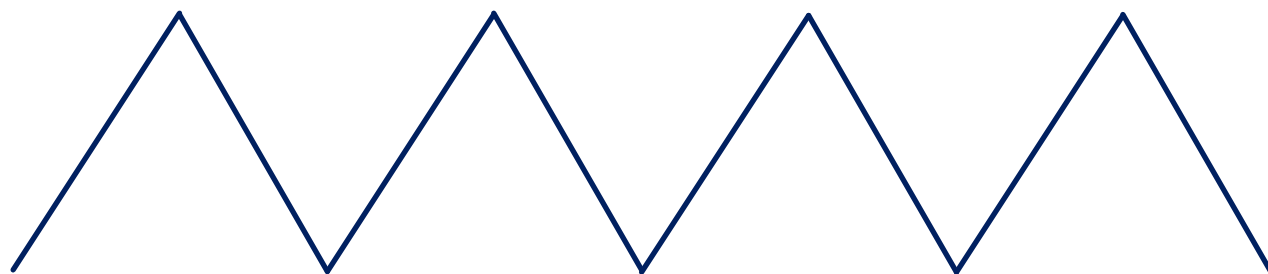
Lineair causaal redeneren

Jij geeft te veel ruimte

Ik geef ruimte, *omdat* jij te veel controleert

Jij controleert te veel

Ik controleer, *omdat* jij te veel ruimte geeft

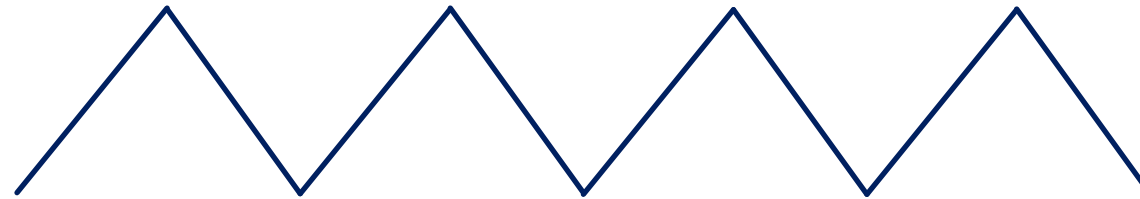
Je kunt je niet *niet*
gedragen

Als je je niet niet
kunt gedragen,
heeft gedrag geen
begin

Als gedrag geen
begin heeft, kun je
niet spreken van *de*
oorzaak

Als je niet kun
spreken van *de*
oorzaak, kun je niet
spreken over schuld

lineair causaal

circulair causaal

Controleren

Grote lijnen

Abstract

Zakelijk

Structuur

Ervaring

Overtuigen

Terugtrekken

Dempen

Gas geven

Autonomie bewaren

Details

Concreet

Mensgericht

Flexibiliteit

Frisse blik

Overtuigen

Terugtrekken

Versterken

Remmen

De fundamentele attributiefout

In onze waarneming van het gedrag van anderen:

- overwaarderen wij het belang van persoonlijkheidskenmerken
- en onderwaarderen wij de invloed van context en relaties

Hoe meer we onder druk staan, hoe sterker deze attributiefout wordt

Ontschuldigen

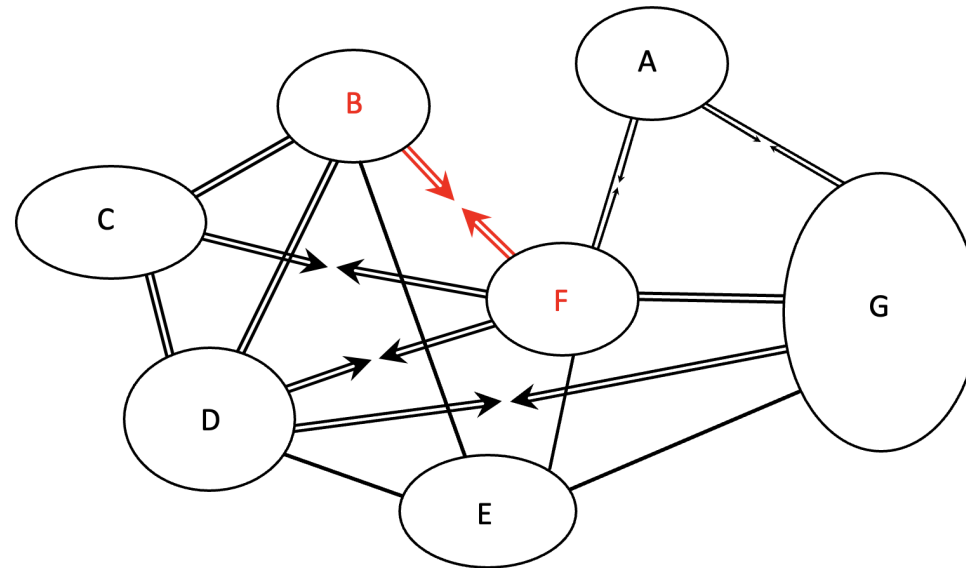
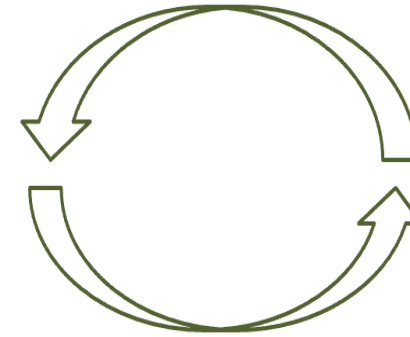
Ont'schuldigen, (ontschuldigde, heeft en is ontschuldigd)

een contextuele en relationele manier van kijken in situaties waarin de schuldvraag rondwaart maar irrelevant is om tot een oplossing te komen

Hoe krijgen wij de wederkerigheid terug in de taal?

Visuele tussentaal:

- Patroontaal
- **Streepjestaal**

Streepjestaal

1. Er zijn geen losse problemen, problemen zitten altijd aan mensen vast (van Dongen)
2. Er zijn geen losse mensen, wij zijn 'relational beings' (Gergen)
3. De kwaliteit van de relatie is 'meta' ten opzichte van de inhoud (Watzlawick)

“Zijn die parels echt?”

Chantal Emmy

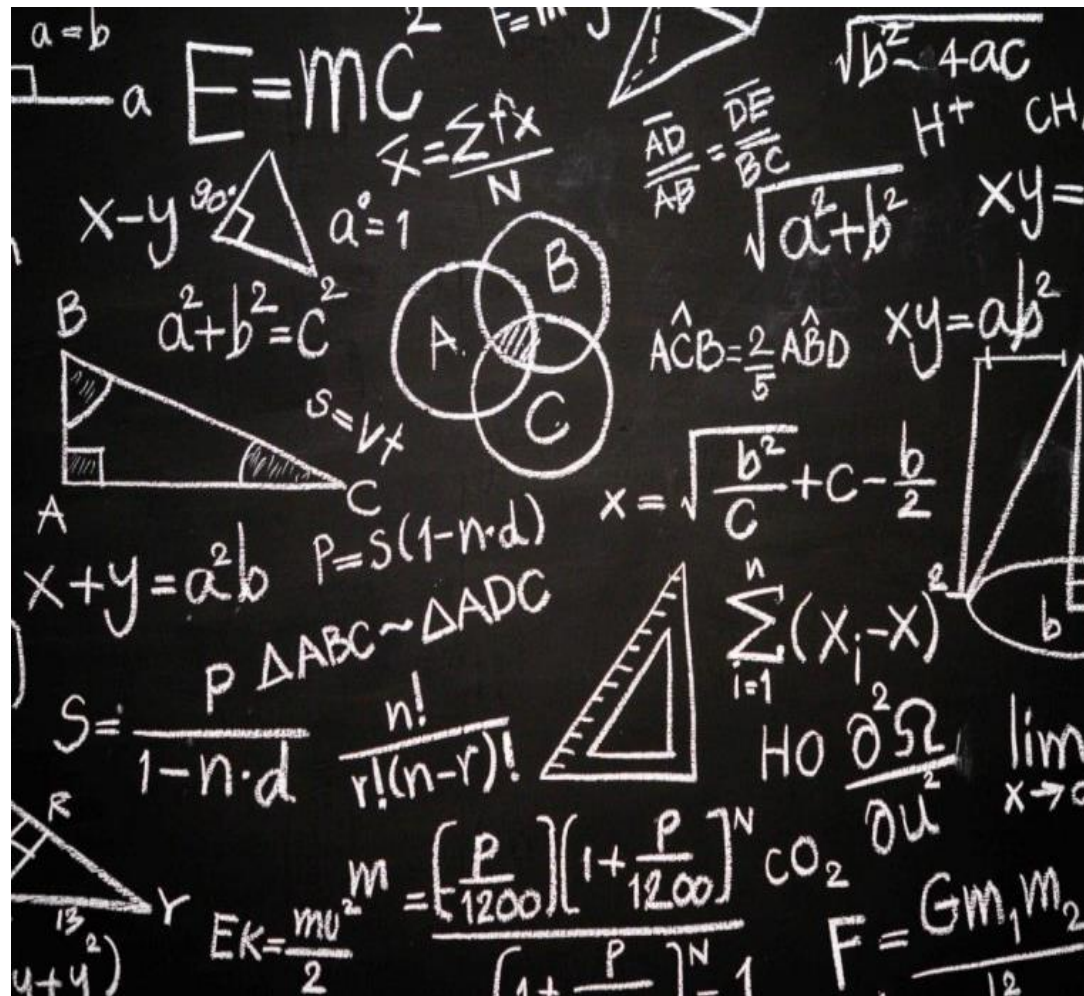
Wiskunde als metafoor

$$5 + 3 = 8$$

$$5 - 3 = 2$$

$$5 \times 3 = 15$$

$$5 : 3 = 1,67$$

Een relatie kun je geen hand geven

Hoe kijk je naar relaties?

Want je kunt ze niet zien

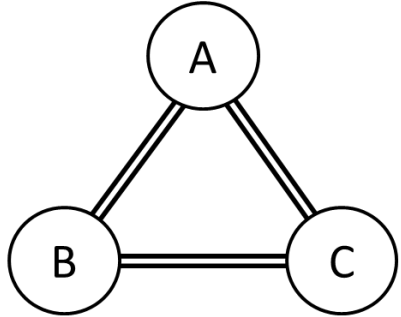
Hoe praat je met relaties?

Want ze zeggen niks terug

Hoe intervenieer je in relaties?

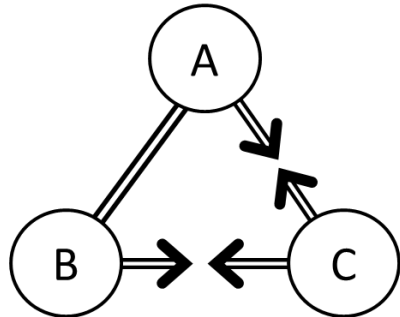
Want ze hebben geen substantie

Relatiewiskunde
triades

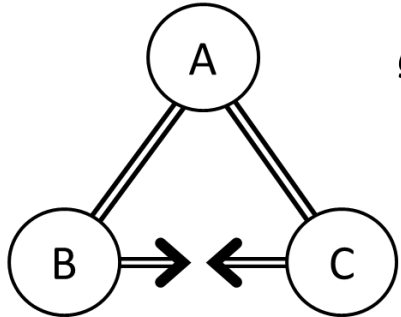

de vriend van mijn vriend
is mijn vriend

evenwicht

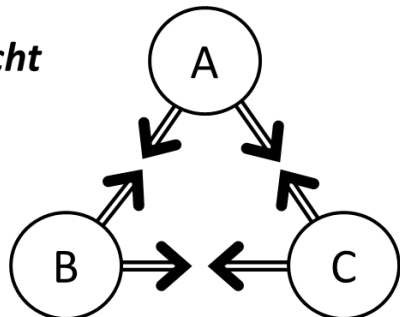

de vijand van mijn vriend
is mijn vijand

de vijand van mijn vriend
is mijn vriend

geen evenwicht

de vijand van mijn vijand
is mijn vijand

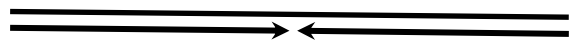
Nuanceren?

goede relatie

redelijke relatie

ambigue relatie

matige relatie

conflict relatie

Zoekstrategieën voor interventies

Begin niet in het **centrum** van het conflict, maar net ernaast

Versterk meervoudige partijdigheid:

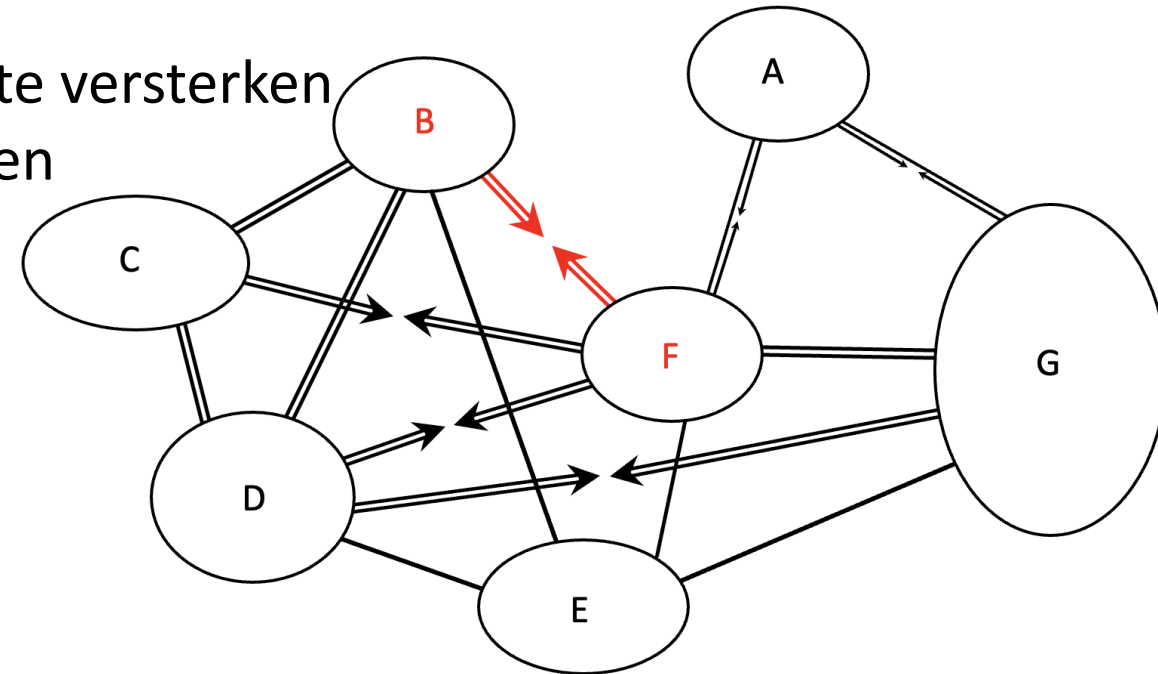
- Door de rol van meervoudige partijdige actoren te versterken
- Door meervoudig partijdige mensen toe te voegen

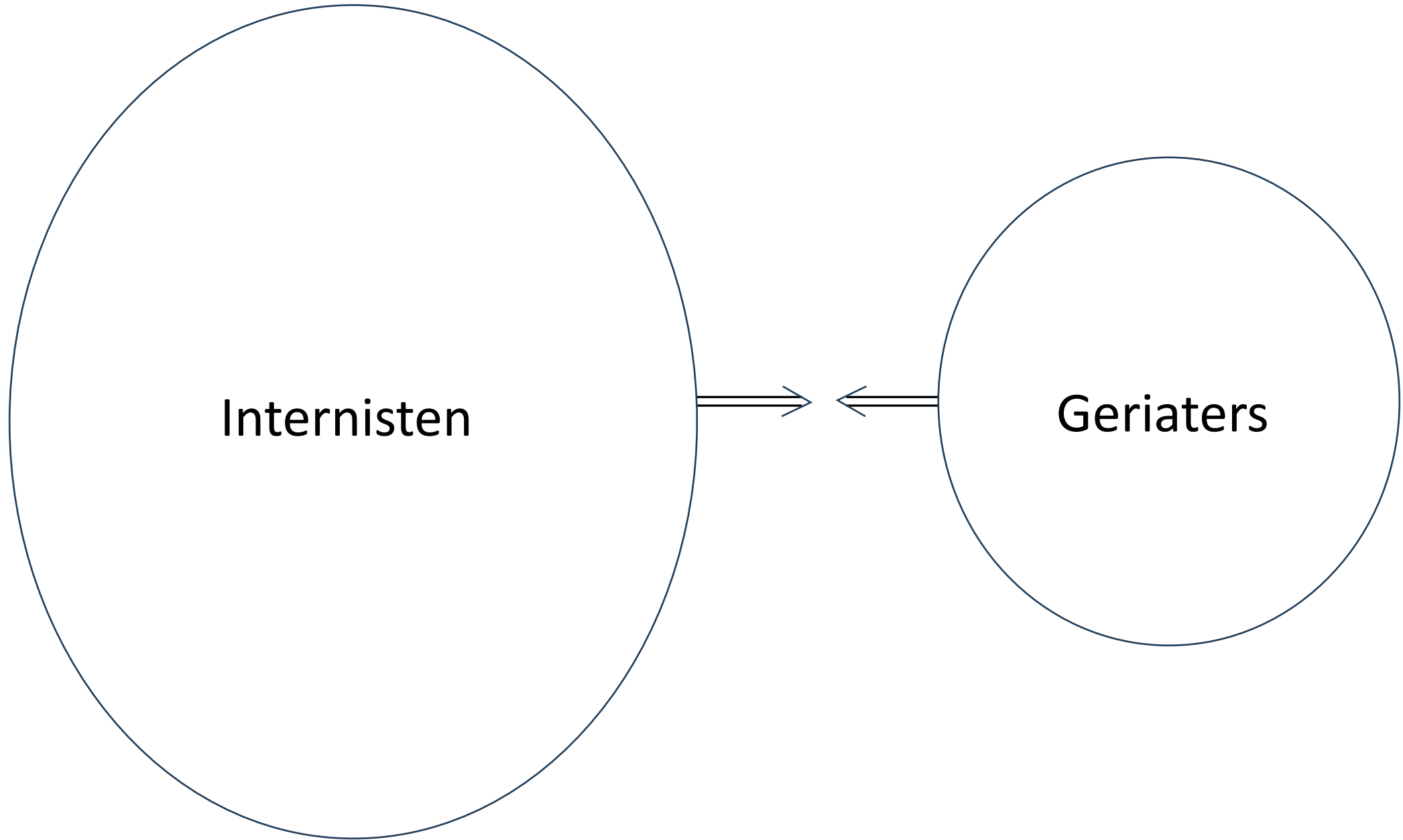
Maak verbindingen waar geen verbindingen zijn

Maak relaties lossier die te hecht zijn geworden

Benut daarbij (kleine) verschillen:

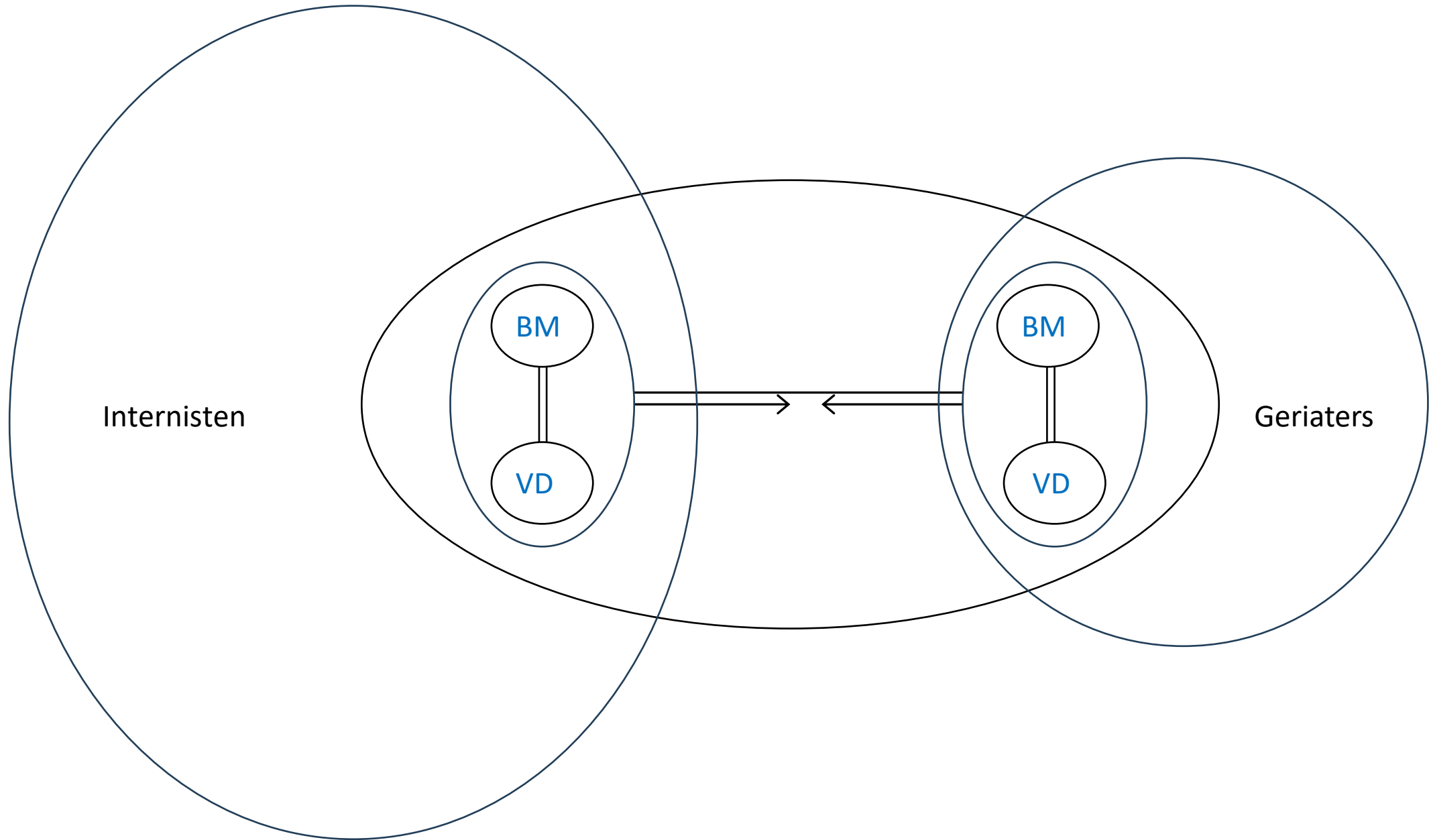
wie binnen een coalitie zou het eerst geneigd zijn om een stap te zetten?

Internisten

Geriaters

Internisten

Geriateres

BM

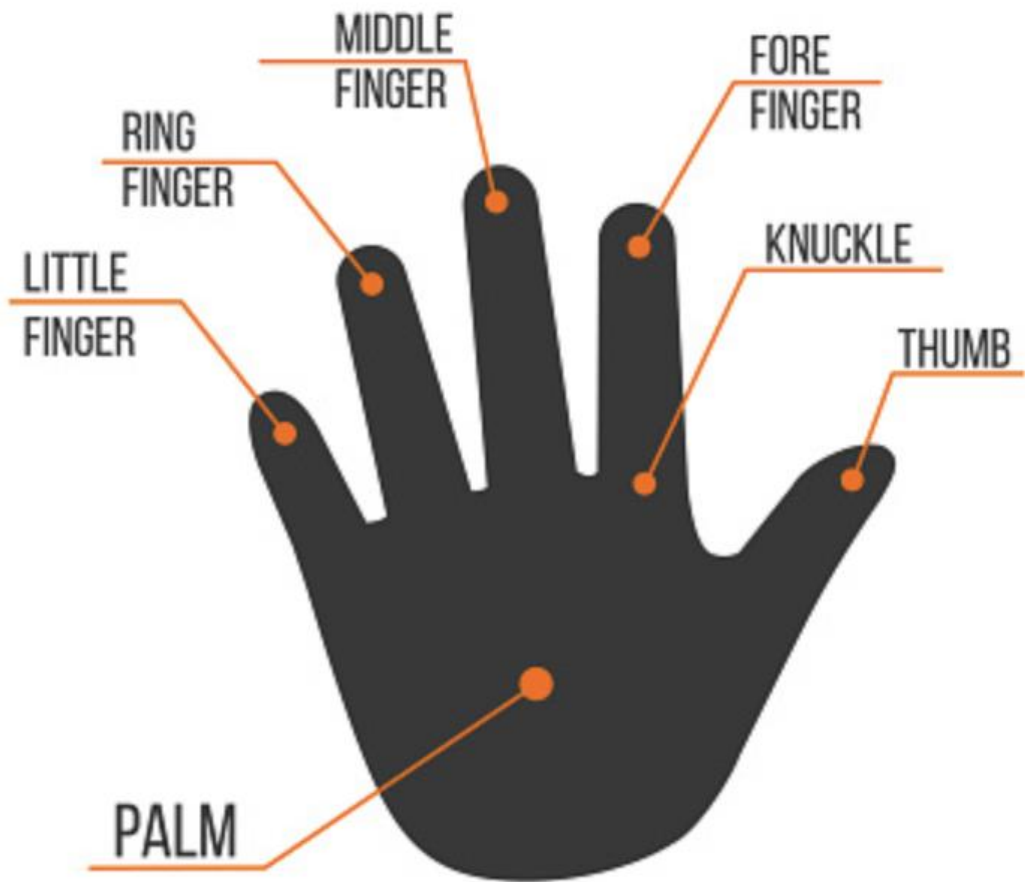
VD

BM

VD

Kan het niet gewoon en-en?

IN MENSEN	TUSSEN MENSEN
Wat je <i>niet</i> ziet, is van meer betekenis dan wat je <i>wel</i> ziet	Kijken naar de oppervlakte is niet oppervlakkig
Er bestaat van buitenaf een beter weten over wat er zich in een ander afspeelt	We zijn slechte <i>mind readers</i> , dus we doen het met wat we allemaal kunnen zien en horen
De persoon is het probleem	Het probleem is het probleem
Ieder mens heeft de verantwoordelijkheid om in en aan zichzelf te werken	We omarmen ons menselijk tekort en hebben vooral elkaar nodig
Denken in oorzaken	Denken zonder oorzaak en schuld
Het verleden biedt verklaringen voor het heden en is dus relevant om te onderzoeken	We hebben voldoende aan patronen (tussen mensen en in systemen) in het hier en nu
Emoties drukken een innerlijke staat van zijn uit	Emoties zijn intentioneel en relationeel

Gregory Bateson

